

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 13 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fl.

E A

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$ și
6 coroane.

Unitatea

INSERȚIUNI.

Un șir garmoad:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.Tot ce privește foaie
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Reforma consistoarelor.

II.

A doua reformă se referă la constituirea consistoarelor cu abatere dela modalitatea de până aci.

Dacă votul consistorial nu este a-se considera de indiferent la hotărârile, ce le ia episcopul, ci dorim să fie normă pentru acesta, nu vor fi indiferente nici *persoanele*, cari au concurs la aducerea acelei hotărâri.

Nu trebuie să mai spunem, că în interesul bisericii am dori și așteptăm, ca din înaltele corporații să facă parte tot ce are biserica mai distins cu erudiție, inteligență, energie și pricepere, indiferent de etate sau grad ierarhic. Am vrea chiar, ca până ce vom putea vorbi în concret de o autonomie proprie a bisericii noastre, să-i țină locul acesteia consistoarele constituite pe o bază mai reprezentativă. Și după cum în organismul autonom sunt reprezentate toate interesele bisericii, și toate straturile — clerici și mireni — este în natura lucrurilor să dorim, ca reprezentanții aceștia să fie susceptivi în vre-o formă oarecare în consistoarele dieceselor noastre. Din consistor să facă parte nu numai celce este chemat de episcopul acolo, dar preoțimea dinafară, instituțiile mai însemnate încă să-și poată trimite reprezentanții lor în sfatul arhieresc.

Din consistoarele noastre de astăzi fac parte două categorii de consistorialiști. Unii sunt **canonioli**, în posturi anume înființate pentru sfinției arhierelui, ceilalți — **asesorii consistoriali** — sunt ceice în grații prealalte a episcopului sunt invitați de acesta cu vot în sfatul arhieresc.

Asesorii consistoriali nu primesc nici o remunerațiune pentru oficiul

acesta. În diecezele sufragane asesoratul este mai mult o slujbă de paradă, după ce asesorilor rar li-se dă ocazie, ca să-și deprindă dreptul acesta important. În Blaj însă între aceste două categorii de sfinției arhieresti nu se face nici o deosebire în consistor și fiecare canonic, ori asesor se pronunță în meritul chestiilor fără ca prerogativa poziției să aibă vre-un rol cu ocazia deliberărilor.

La orice nouă vacanții episcopul propune persoana convenabilă lui pentru canonicie, iar asesorii îi invită în consistor tot episcopul de cele mai multeori fără să mai întrebe consistorul dacă află noua persoană de potrivită a face pe asesorul consistorial.

Astfel toți ceice azi șed la masa verde, în consistor, ca sfinției naturali ori invitați ai episcopului, sunt creațiunile lui cele mai proprii și în definitiv orice hotărâre luată de consistoare este hotărârea episcopului. Consistorialiștii astfel inaugurați după natura lucrului, vor reprezenta altă voință decât a ordinarului, care i-a ridicat la sine în consistor. O singură excepție face capitul Bobian din Blaj, care se întregeste pe sine, de multeori fără voia episcopului ori chiar fără a stăpânirii.

Din acest motiv, chiar și în Blaj unde constituționalismul consistorial este introdus și strict observat, opinia publică nu poate admite o altă responsabilitate pentru o stare de lucruri în biserică, decât exclusiv a episcopului. Nici în putere nu ne stă, nici nu voim, ca de prerogativele aceste episcoposti să ne atingem. Căci în definitiv oricât de mulți și pricepuți consilieri ar fi în sfatul arhieresc, la urma urmelor tot numai atitudinea episcopului este hotărâtoare. Ceeace cerem este, ca la muncă

mare bisericească culturală să fie angajate toate forțele și reprezentate toate păturile.

Vrem să eșim din atmosfera aceasta astmatică de birocrațism, să vedem avânt, întinerire, dor și pricepere de muncă pe toate terețele. Nu ne putem mulțumi cu administrarea bună, rea a instituțiilor, pe cari le-a primit dela antecesori, azi când pentru asigurarea unui viitor neamurile aplică mijloace nouă și își crează instituții nouă.

Și avântul acesta trebuie să pornească din consistor, care este depozitarul tuturor comorilor noastre bisericești naționale.

Aceasta însă numai atunci se va putea face, dacă în consistoare în mod vrednic, iar o parte din asesorii, ca exmișii clerului și al instituțiilor, vor avea și o răspundere față de ceice i-a trimis.

A doua reformă ce trebuie introdusă astfel în consistoare, este crearea unei posibilități de-a fi reprezentate straturile mai de frunte a vieții noastre bisericești. Astfel între asesorii să ocupe loc nu numai cei invitați de episcop ori de consistor chiar, ci înainte de toate exmișii clerului, din afară, reprezentanții institutelor culturale mai de seamă, ba chiar și cătră mireni.

Asesoratul în biserică să fie legat întotdeauna de mandat temporal, ca la intervale să poată fi trimise în sfatul arhierelui tot oameni noi cu nou avânt și nouă putere de muncă.

Este o politică bisericească prudentă, ca toate elementele capabile să fie angajate la muncă pentru înflorirea bisericii și prosperarea noastră culturală. Pe urma unei tabere alese opinia publică să însirue de sine, stând cu putere alături de aleșii săi pentru cauzele mari bisericești.

Alfa.

Parlamentul ungar.

Discuție asupra indemnizării. — Groaznice atacuri ale contelei Tisza împotriva românilor.

Guvernul a cerut votarea indemnizării pe șase luni după ce bugetul din lipsă de timp n'a putut fi prezentat dietei în toată rânduiala. Partidul muncii însă, majoritatea parlamentară, n'a fost aplicat să voteze indemnitatea pe timpul cerut de contele Esterházy, ci în loc de șase luni l-a votat pe patru.

La proiectul de indemnizare au luat cuvântul șefii tuturor partidelor. S'au distins însă unele elemente din partidul muncii cari au căutat ocazie să facă cât mai multe neplăceri guvernului nou. Au fost discuții într'adevăr șgomotoase, și scene cât se poate de turbulente. Partidul muncii și-a îndreptat atacurile mai ales împotriva noului ministru de justiție Vázsonyi Vilmos. Nu l-a putut uita, că acesta a fost cândva apărătorul lui Déssy Zoltán împotriva lui Lukács, pe urma căruia guvernul a trebuit să demisioneze.

Tema principală a discuțiilor a fost și acuma reforma electorală și calul de bătaie chestia naționalităților, recte chestia românească. Cele două grupări, opoziția de ieri și partidul muncii de astăzi, și-au făcut imputări radicali, de atitudini prea domoale față de naționalități. Discuția a deschis-o contele Tisza, care a spus, că noul regim voiește să periclitizeze existența statului maghiar prin introducerea votului egal și secret, prin care favorizează pe naționalități.

Ministrul de justiție, Vázsonyi se ostentă a fi fost ministru și citind scrisoarea lui Tisza adresată mitropolitului Mețianu, întrebând, că în definitiv cine a promis mai multe drepturi românilor, guvernul nou care voiește democratizarea Ungariei, ori

contele Tisza, care și în școlile de stat a voit să favorizeze limba română în detrimentul limbii de stat.

La discuția aceasta a luat parte și deputatul Făgărașului *Nicolae Șerban*, care a spus de suferințele populației din țara Făgărașului și de pe la confinii, prădată pe deoparte de războiu, iar pe de altă parte expusă tuturor mizeriilor administrative întreprinse pe urmă. A spus de miile de intermițați dela Cluj și din alte închisori militare. De cei ce au fost târșiți de oștirea românească în țară și de suferințele celor ce s'au reîntors.

Vorbirile dlui deputat Ștefan Cicio Pop și ale dlui deputat Nicolae Șerban au avut darul să suresciteze pe contele Tisza, care într'o vorbire a ținut să replice într'un mod foarte caracteristic. Pe dl Cicio Pop l'a acuzat de ținută nepatriotică, și a spus, că el este căpetenia cercului intelectual din Arad, cari au demegat iscălirea unei adrese de loialitate, iscălită de mai multe sute de bărbați ai vieții publice românești și el a fost spiritul redacției ziarului „Românul”. Contele Tisza îl apostrofează în următorul chip: „acel bărbat care s'a opus în felul acesta cerințelor celor mai elementare a patriotismului să mulțumească lui Dumnezeu, că poate respira viu în mijlocul nostru”.

În răspunsul dat dlui Nicolae Șerban neagă, că ar lupta șase sute mii români, după ce un popor de trei milioane nu poate da un contingent așa de mare. Spune, că poporul român și-a făcut în mare parte datoria pe câmpul de luptă dar despre intelectualii români numai în parte se zertori și spune, că „nime în țara aceasta n'a dezvoltat o istețime mai incredibilă ca să se subtragă dela serviciul militar sau cel puțin să se târăie prin spitale ca o parte dintre intelectualii români”.

Oratorul spune, că prin acestea nu voiește să ofenseze pe toți intelectualii români, cari mulți dintre ei au fost foarte viteji și și-au vărsat sângele pentru patrie. Dar adevărul rămâne că mulți dintre intelectualii transilvăneni au făcut totul ca să dezerteze sau rămând aci să se subtragă dela serviciul militar. La sfârșitul vorbirii atrage atenția asupra acestor apariții triste și cere ca asupra școlilor și preparanșilor să exercieze un control mai mare.

După contele Tisza a luat cuvântul dep. Șerban în chestia personală, respingând toate acuzațiile aduse de contele Tisza.

Urmează discursul contelei Apponyi, în care constată, că nu are să distrugă hotărârile înaintașului său în minister. În ce privește purtarea naționalităților atât pe front cât și acasă, în cea mai mare parte o află mulțumitoare; naționalitățile și-au împlinit datorițele. El încheie: „E departe de mine gândul să fac o politică provocătoare față de naționalități”.

Dl dep. *Teodor Mihályi* constată, că expunerile contelei Tisza sunt exagerate. Pop Cicio nici când n'a fost membru în redacția „Românul”-ui, iar declarația de loialitate a făcut-o odată în Cameră și nu mai era oportun să mai iscălească o altă declarație. Contele Tisza suferă de o boală familiară. Nu se astâmpără până ce ru-l turtește pe cel care s'a mâniat odată. Pentru el este acum calul de bătaie inteligența română. Oratorul este convins că în Ungaria nu se va introduce nici odată adevărata democrație, până nu se rezolvă chestia naționalităților. Imunitatea o votează, deși nu are încredere în guvern.

FOITA.

Două parentări.

„Cultura Creștină”, organul profesorilor noștri seminariali, după ce și-a sistat apariția un an de zile, a reapărut, cu cuprins bogat și variat. Reproducem parentările regretaților *Dr. Ioan Rațiu* și *Jacob Mureșianu*.

† *Dr. Ioan Rațiu*. „Nu mai am decât un dor, un singur dor: să-mi văd *Istoria literaturii române* dată la tipar.” Era dorul unui harnic dascăl al școlilor dela Blaj, un dor neîmplinit al unui cinstit profesor de istoria literaturii noastre. Câtă dragoste așeză el în suspinul acesta, câtă inimă, cât suflet: toată inima, tot sufletul său. Din el trăia, cu el adormia pe la miezul nopții la masa de scris cu contele pe citare revistă nouă ori bucoavnă veche, el îi era soțul de bucurie și tovarășul de durere, el binele, el răul, el ispita profesorului *Dr. Ioan Rațiu*.

A fost o ispită, care nu a putut să biruiască, un gând, care a muncit un creier înțelegător și a așezat sirguință de farnică în viața unui om întreg.

Era și chemat acest om să ne dea cea mai serioasă lucrare în direcția aceasta, plane, după ce lucra împreună cu *Oniția* și

cu *Cinra*. Acela însă l-a părăsit curând și fără veste, iar acesta a rămas să-l paronteze la groapă. — Câtă nestatornicie și câtă alăbiciune în puterea sufletelor omenești! Oscilează neliniște într'o lume întreagă de idei și de gânduri bune și când să se fixeze stabil într'o concepție mare, largă, încăpătoare, atunci se destramă, dispar, cum dispăre un vis, cum se pierde o ispită, cum s'a destrămat și a pierit ispita *Dr. Ioan Rațiu*.

Nu voim să descriem activitatea bogată, foarte bogată a acestui scriitor, care a fost *cineva*, — nu intră aceasta în sfera cronicelor noastre. *Alteineva* și altundeva trebuie să o facă! Noi încreștăm, numai un eveniment, nu ca toate celelalte, noi numai plecăm flamura cernită lângă un sicriu, ce închide oasele unui mare mort. — Manuscrisele lui prețioase, monografiile începute și neisprăvite încă, unele greșeli din cele apărute, cari așteptau corectarea într'o altă ediție, colecția splendidă — singura colecție de gazete și reviste românești dela noi — neterminată și neterminabilă, toate aceste se vor întâlni oare cu un al doilea *Dr. Ioan Rațiu*? Pare, că nu! Să nu se supere nimeni, dar pare, că nu.

Părinte *Ioane*, în cimiterul unde doarme *Bunea* s'a aflat un loc și pentru tine, în locul tău aici între noi astăzi nu vine nimeni! (ic.)

† *Jacob Mureșianu*. Nu auzi cum cântă frunza, nu simți cum murmură iarba, nici cum freacă pământul, nu înțelegi? Printre flori nu ai auzit tu șoapte, nu ai fost în stare să le pricepi cântarea, să le deslușești melodia? Nici ghiocelii, nici crinii, nici bobocul de trandafir, nici garofițele nu au avut nimic pentru tine, nu te-au trezit, nu te-au deșteptat? Dar cântăreții codrilor, nici ei nu te-au făcut să-i ascuți? O, în lumea lor nu este un șopot, este o fredonare de cântec, e concertul fanebru al orchestrei, ce are să însoțească la mormânt pe *Jacob Mureșianu*.

S'a dus și el, s'a topit și el și s'a dus, să nu mai vină, niciodată, nici barem odată. Blajul de o vreme înceace nu face altceva decât îngroapă și durere îngroapă ce are mai bun. Pare o fatalitate, pare un destin teribil, cu atât mai vărtos, că mormintele aproape, toate câte și-le deschide, sunt prea de timpuriu săpate. *Gramă*, *Bunea*, *Emil Viciu*, pictorul *Smigelschi*, cântărețul *Ionăș*, *Rațiu*, *Mureșianu*, toți personalități distimse, figuri, cari trebuiau să ne mai rămână, toți s'au dus prea curând acolo de unde nu mai este reîntorcere. Prepozitul *Moldovan* este excepție, ca să dovedească regula și ca să nu credem, că numai cei tineri dispar din Blaj. Se duc și bătrânii. Atâta tot.

Acum s'a dus și bietul *măestru*, și cu

Manifestul Regelui în chestia împrumutului de război. — Noul ministru-prezident a adresat țării următorul apel în sufleteț în chestia împrumutului de război:

„Se apropie de sfârșit a 6 a probă de putere a încordării noastre economice, aceea încărare mută, pe care o susțin soldații noștri eroici ce luptă pe front, cetățenii ce muncesc și trăesc în lăuntru frontului, cu hotărâre conștientă. Acel potop de bani, ce se umflă din mii de isoare subțiri și părături într'un flux puternic, bate în valuri cu putere elementară din țeară spre hotare, ajutând apărarea și respingerea atacurilor continue ale armatelor orbite de furie, puse în mișcare de capitalul dușman spre a ne distruge.

„Cele 5 eșecuri de până acum ale dușmanului nu l-au putut aduce la o mai bună cunoștință. Nu vrea să cunoască zădărnicia hecatombelor sângeroase și nu vrea să iasă în considerare dorul de pace neconținut crescând al popoarelor instigate contra noastră.

„Noi privind jur împrejur la hotarele noastre, cu liniștea speranței încrezute în inimile noastre, trebuie să rezistăm și pe mai departe și fiecare faptă și eșec trebuie să fie condusă de voința noastră constantă, ca tocmai precum încordarea noastră economică ce se manifestă în împrumutul de război nu are de scop învinsura războiului, ci apărarea ființei, patriei și vetrei noastre familiare.

Gândul nostru tinde spre pacea liniștită, puternic întemeiată a naucii, când invităm populația țării, ca profitând de zilele restante din urmă ale semnării împrumutului de război să nu se concentreze la acțiunea înăntată prin succesul împrumutului al 6-lea, care are să întrecă pe toate cele de mai înainte.

Semnarea împrumutului de război nu e atât o furtivă patriotică, ci mai ales o datorință a cărei împlinire o așteptăm na-

șunea deopotrivă dela mare și mic în conformitate cu măsura puterii sale economice.

Acest apel în sufleteț, semnat de contele M. Esterházy ca ministru prezident, e datat din 22 Iunie.

Aplanarea crizei ministeriale din Austria. *Ochestia păcii în Reichsrat.* — Criza ministerială provocată prin demisionarea guvernului Ciam-Martinić a fost delatată prin înțercinarea lui Zeidler cu formarea noului cabinet de guvern.

Noul guvern se compune: ministru de de interne contele Toggemberg, de honveni Czapp, ministru de comerț Matoja, ministru pentru finanțe Wimmer, ministru de instrucție Cwiklinski, ministru de justiție Schauer, al căilor ferate e Bannhaus. Portofoliul ministrului de agricultură a fost încredințat șefului de secție în ministeriu, Ertl.

Ministrii s'au prezentat la M. Sa pentru depunerea jurământului.

În ședința Reichsratului din 26 cînt noul ministru prezident a expus programul de activitate elaborat pentru actuala sesiune parlamentară. În special de problema cea mai ardentă remarcă nuzișta de a face posibilă conlucrarea pentru toate partidele dietale.

În ședința de Joi ministrul prezident Zeidler a cetit, în legătură cu vorbirile deputaților pentru pregătirea păcii, o declarație compusă în conțelegere cu ministrul de externe. În declarația aceasta se expune scopul face amintire de articolul de lege din 1867 pe baza căruia singur M. Sa împăratul-rege e împuternicit să încheie pace cinstită, care să nu vateme interesele statului. Cu toate acestea guvernul e aplicat să trateze despre

o pace cinstită. De aceea presupunerea că ministrul de externe al Monarhiei ar accepta dreptul ginților de a se organiza ca bază a unei păci durabile, nu corăspunde adevărului.

Deputatul social-democrat Seitz spune, că enunciațiunile ministrului de externe espuse prin ministrul prezident înseamnă decepție pentru toate popoarele. Guvernului îi înșumbă datorința de a preciza scopul războiului și condițiile de pace.

Seukoup (dep. social-dem.) declară că partidul lui sprijinește orice acțiune care tinde la scurtarea războiului și la pace durabilă bazată pe democrație și pe dreptul națiunilor de organizație proprie. Expunerile guvernului au produs decepții mari.

Oratorul Stölzel, exprimă în numele uniunii naționale germane, mătînirea pentru declarația guvernului compusă într'un stil ser, oficios.

Sașii împotriva sufragiului universal. — În adunarea municipală a comitatului Sibiu a fost primită următoarea propunere făcută de membrii sași ai congregației:

„Comitetul municipal al comitatului Sibiu ia cunoștință curența comitatului Bars din 22 Mai 1917, (comitetul acesta încă în poziție în contra votului universal) și vede în estinderea dreptului electoral, regulat prin lege înainte cu patru ani, o periclitare a statului ungar, și împiedecarea năzuințelor, cari trec peste cadrele articolului de lege 14 din 1914, o ține de o datorință față de rege și patrie.

Față de această atitudine manifestată de sași, dl avocat Dr. Lucian Borcia a citit în numele remănilor următoarea declarație:

„În numele membrilor români ai adunării municipale, care reprezintă majoritatea poporațiunii din acest comitat, declar, că nu primim propunerea comitetului permanent. Noi am cerut în trecut introducerea votului universal, egal și secret, și-l cerem și acum pentru că numai acesta este drept, și dreptatea este fundamentul statului. Ne exprimăm totodată deosebita noastră bucurie, că năzuințele noastre în această direcțiune se întâlnesc cu inițiativa luată de cel mai înalt factor constituțional din stat.

Atitudinea sașilor sibiieni în chestia reformei electorale este numai o sală din multele declarații și propuneri câte s'au făcut din partea lor la diferite ocazii, cercând să sperie lumea și guvernul cu „primejdia românească din Ardeal“, dacă s'ar da drept de vot și romănilor.

Grecia sub stăpânirea ententei. — Știri de ziare anunță, că ministrul englez, Baulfour a declarat în camera comunelor, că ambasadorul Angliei în Atena a fost rechemat. Prin faptul acesta, scrie presa ententei, Grecia după dreptul ginților nu se mai poate considera de stat independent, ci de proviuță, condusă de puterile ententei.

Războiul european.

— Telegrama oficiale. —

Budapesta, 28 Iunie. Pe frontul galițian, nord de Nistru activitatea artileriei dușmane a fost în continuuie. Trupele inamice de sondaj au cercat să înainteze, dar nu le-a succes.

și se încheie o pagină glorioasă din scurtul nostru repertoriu muzical. Este și acesta un scherzo al sorții, ca și admirabilul său scherzo dela pian, în care Mureșianu rivalizează cu cei dintâi compozitori ai tuturor vremilor.

Mănăstirea Argeșului, Brancoveanu, pulpuriurile atât de românești, Herculeanu, doinele, Ingerul a strigat, Ochiul inimii mele sunt bucăți, cari au să eternizeze amintirea celui mai mare talent muzical dela noi. Este atâta bogăție de culori, este atâta energie de viață, sunt atâtea subînțelesuri, atâtea farmece în ce a scris Mureșianu, câtă toată invidia, tot zelul dușmănos și toată patima, de care sunt capabile inimile sărăcuțelilor noștri nu au fost în stare să ștergă lacrimile din geana Carmen Sylvei, nici să oprească admirația adevăraților conșcătători ai muzicii. — Găsești câteodată (la cine nu găsești?) în muzica lui locuri comune. Wagner i-a fost uneori prea aproape. Afi însă des, adevărată originalitate, instinctul acela divin, care se întâlnește numai și numai în marile talente.

A trăit ca un artist și a murit ca un adevărat creștin. Măngăerile zilelor din urmă erau amintirea cântărilor adresate fecioarei Maria. În special „Ingerul a strigat“ l-a făcut să plângă ca un copil.

De nu ar nita neamul românesc, că după Mureșianu au rămas multe lucrări inedite de mare valoare și o văduvă cu copii. (ic.)

Articll rari.

George I, regele Angliei, în una din călătoriile sale să opri la un sat din Holanda, și fiindcă trebuia schimbați caii, ceru dela crișmar două sau trei ouă. Ele fură aduse și după consumare crișmarul ceru pentru ele două sute florini. „Ce?“ zise regele, „trebuie că ouăle sunt foarte rari în ținutul acesta.“ „Scuzăți, răspuse hotelierul, ouă sunt mulțime, regii sunt rari.“

Vănzătorul de mure și barbierul.

Un om, care vindea mure întră într'o barbierie să se radă.

Barbierul cumpără câteva mure și dapăce îl rasă, întrebă, care e prețul lor?

— Două pițule, zise omul.

Ei, ei, replică barbierul, îți voi da o pițulă și dacă crezi că nu-i de ajuns, atunci pune-ți murele înapoi în coșarcă.

Omul făcu așa și întrebă ce are să plătească pentru ras?

— O pițulă, zise barbierul.

„Îți voi da jumătate de pițulă și dacă crezi, că nu-i de ajuns, atunci pune-mi barba înapoi.

Cu recuparea Monte-Ortigara-ului am capturat 52 mitralicze, 2 aruncătoare de mine, 7 tunuri și 2000 puști.

Tunuri germane cu tir mare au bombardat cu succes portul anglo-francez, Dünkirchen. Ca răspuns inamicul a luat sub foc orașul Ostende. In pozițiile engleze de lângă mare tunurile și minele germane au cauzat mari daune. Pe frontul din Flandria și Artois, în unele secțiuni, s'a înșprît focul de artilerie. Spre sud-est de Nieuport trupele germane au prins o patrulă belgiană. Spre sud de Cambrai—Arras englezii au avut pierderi mari în prizonieri și morți. Lupte de artilerie s'au dat spre nord de Aisne, Rheims și părțile de vest din Champagne. Un regiment din Württemberg a pătruns în pozițiile franceze dela Hartmannsweilerkopf și a făcut mai mulți prizonieri.

† Sublocot. Bazil Radu.

(In amintirea prietinelui meu erou).

Intr'una din acele pagini alui Herodot, pe cari nicicând nu o vom uita, am citit de mult adevărul acela, care așa de bine caracterizează sufletul nobil a vechilor greci: cea mai mare fericire ce o poate avea un om, e moartea de tinăr. Există doar ceva mai frumos, mai sublim decât ca atunci, când îți se pare că toată lumea o a ta, când îți se pare că ai totul în viață, când în suflet e primăvară și totul îți suride — se închizi ca spre somn ochii într'un amurg de primăvară, se te stăngi încet ca un acord miunat al unei simfonii cerești... E un privilegiu acesta, pe care-l au numai cei aleși. Și de câteori mă cuget la tovarășii — deja așa de mulți — cari au părăsit viața în momentul măreț al unui atac, ori au murit în urma vreunei rani primite *acolo* — eu nu pot să-i plâng, eu îi invidiez. Un Ioan Saciu, căzut în apărările vrednice de Thermopylae, dela Isonzo; un Teodor Mocan, eroul de pe Cimene, etc. etc. — și un Bazil Radu, băiatul blând și plin de viață, idealistul plin de avânt, adormit într'un spital din Viena, sunt tot atâtea morți vrednice de un Herodot.

El nu e mort, el doarme numai împreună cu atâția eroi în cimenterul marelui Capitale; s'a stins încet într'un amurg de Iunie, când privighetorile își încep fermecătoarele trituri, și când mamele așteaptă acasă pe cei plecați de atâta vreme. A plecat și el într'o frumoasă zi de Maiu 1915 spre câmpiile întinse ale Poloniei, încercând de trandafiri și de doririle de bine ale prietenilor. Dă momentul acela a luat parte la toate luptele însemnate, la toate năcăzurile, pe cari le-a suferit Reg. 50. Rănit la atacul fără păreche dela Ivaigorod, abia vindecându-se rana din mână, s'a întors iarăși la front, și atunci am plecat deodată. Rar am cunoscut un tovarăș așa de vrednic, un suflet așa de idealist, un caracter așa de consecrant. Ca student în drept, într'un

articol din „Românul”, ocupându-se cu alcoolismul, a arătat singura cale adevărată spre a combate răul acesta: exemplul bun. Și el a dat exemplu; nici în clipele de petrecere așa de dese în front, când făcine căută să-și uite năcasul în vin, el nu se atingea de beutură.

Era unul din acei ofițeri rari, cari sunt adevărați soți ai soldaților încredințați lor. Pe el l-am văzut cel dintâiu, dăruind soldaților noștri ceace le lipsește, și de ce au mai multă trebuință în front: cărți de rugăciuni. Numai cu drag îmi aduc aminte, de câteori am văzut soldați, zicându-și rugăciunile ori învățând să cotească din cărțile împărțite de el. Era nepăsător și avea totdeauna aceea veselie, care în năcăzuri e o adevărată binefacere. Îmi aduc aminte cum după un marș de o zi de iarnă în Galizia, el în loc să arete eburosia, începând să ne învelescă cu obicinuita lui cântare: „sărătă-mă dăscăliță”...

În luptele dela Riva, după cari înauși Meștenitorul de Tron de atunci e decorat pe „cei mai bravi dintre eroi” în toată ofensiva italiană, el a fost totdeauna printre cei dintâiu. Cu vorba lui caldă, cu exemplul lui era totdeauna o mângâiere pentru noi.

Intr'o dimineață alui Iunie omului trecut, îmi aduc aminte că ne interesează setoși și oboșiți dela un atac, după o noapte de răstăieri prin locuri străine. Îndatăce ne întâlni, ne mângăia și ne invita la cafea neagră, pregătită de el. În dimineața aceea de Iunie n'aș fi crezut că azi nu o să mai fie. Ne era cu mult mai drag decât să ne putem eugeta la pierderea lui; era cu mult mai multă viață în el, decât să ne putem gândi la moartea lui.

Și totuși azi numai e... după un morb contractat *acolo*, își doarme somnul de veci în pământ străin departe de noi săi. Dosime și e fericit, soartea neșchimbătoare i-a făcut parte de acea moarte preamărită de gloți, de care a fost așa de vrednic. Pe noi fusă ne doare moartea scumpului prieten și tovarăș, și rugându-ne lui Dumnezeu pentru odihna lui, îi vom păstra amintirea alături cu a celorlalți eroi neuitați...

Dormi în pace, dragă Bazil!

Trencșéatepöcz, Iunie 1917. Victor Marian.

AVIZ.

În urma însărcinării On. Comitet central al Asociațiunii, dăto 21 Iunie 1917, Nr. 992, se invită cu stimă P. T. părinți ai elevilor, care doresc, să-și adăpostească copilele în anul viitor școlar în internatul școlii civile de fete a Asociațiunii din Sibiu-Nagy-szeben să le anunțe negreșit *direcțiunii școlii* cel mult până 15 Iulie st. n. 1917, cu să fim orientați din vreme, pentru-ce număr de *elevi interne* se cere a procura și a pregăti proviziunile trebuitoare de peste vară, pentru alimentare corăspunătoare. Taxa internatului, din cauza scumpetei excepționale în urma războiului, va fi în 1917/18: circa 1000 cor. anual, în care se cuprinde și didactul școlii de 50 cor. la an.

Nagy-szeben—Sibiu, 23 Iunie n. 1917.

Dr. V. Bologu, director.

Informațiuni.

Episcopul Gherlei în audiență la Majestatea Sa Regina. Din Viena se anunță, că Majestatea Sa Regina a primit în 27 crt. în audiență particulară pe Ilustritatea Sa episcopul Gherlei.

Demonstrațiile tumultuoase în Budapesta. Miercuri seara *muncitorimea* din Budapesta a arătat o demonstrație împotriva partidului muncii. Cu acest prilej lucrurile au decurs în ordine până când cerșorul de 25 mii oameni s'a oprit în fața localului, unde era clubul partidului muncii. Aci au oprit tramvaiurile și conducătorii au rostit vorbiri de ps vârful tramvaiurilor. Muncitorimea s'a împrăștiat în ordine, dar o mulțime de băiețandrii, au început să spargă geamurile dela clubul partidului. De acolo fuculo furia distrugerii a luat proporții mai mari. Băiețandrii, cari demonstrau, au distrus toate vitrinele, ce le cădeau în cale și în mare parte le-au și jefisit. Poliția a intervenit și a deținut o mulțime de demonstrații, aproape toți băieți sub 20 ani.

Capitanul de poliție, Desideriu Deș și-a dat dimisia.

Deputatul Teleszky a interpelat Camera.

Guvernul a luat măsuri pentru a conserve psubele, ca să li-se dea desdunz celor interesați.

Neorolog. † Lucreția Micșa n. Dan din Dej, în 18 Iunie 1917 noaptea la 11 o a murit din vreață pământească.

La 4 ore p. m. după ritual bisericii greco-române.

Odihnească în pace!

Posta Administrațiunii.

Nagynyires. Plățiți pe cât timp primit.

Tur (p. Vămfaia) din 1 Ianuar 1917.

Bibliografie.

A apărut:

„Cultura Creștină” Nr. 13, redactată de profesorii de teologie a m. nștrului nostru. Revista se prezintă cu material cuprins:

Redacția: Noui mire al episcopiei gherlei (Dr. Iuliu Hossu). — Dr. Alexandru Rusu: Orizonturi noue (Problemele noastre bisericesti în lumina vremilor astăzi). — Dr. Zenovie Păclșanu: Corecțiunea din exil a episcopului I. Inocențiu Micșa Klein. — Dr. Ioan Coltor: Din la sufletelor de azi. — Înscăpări: Pro de (Redacția). Autonomia catolică din neorderinea zilei (Dr. Alexandru Rusu). — O mică: O pastorală arhierescă (ar.) de Ioan Rațin (ic.). † Iacob Mureșianu: O nouă mișcare hajdedoroghistă (r.). S. regicolar pentru îngrijirea invalizilor, de v. v. și orfanilor de războiu (ar.). N. n. papal dela Viena (r.). — C. reviste: Revista economică (ar.). Cărțile la redacția. — Telefon.

Proprietar, editor și Redactor responsabil
Ioan Saciu.